
Uppföljning

Uppbyggnaden av utbildning och fortbildning i arbetsmetoder för tillsynsverksamhet

av Marie Eriksson
Tillsyns- och föreskriftsrådets kansli
december 2001

INNEHÅLL

UPPFÖLJNING AV TILLSYNS- OCH FÖRESKRIFTSRÅDETS INSATS NÄR DET GÄLLER UTBILDNING	3
Syfte med uppföljningen	3
Avgränsning	3
UTBILDNINGSBUDGET FÖR TILLSYNSPERSONAL, HÖSTEN 2000	3
Utbildningar/program, år 2000	3
Kurser, år 2000	4
UTBILDNINGSBUDGET FÖR TILLSYNSPERSONAL, HÖSTEN 2001	5
Utbildningar/program, år 2001	5
Nystartade grundutbildningar, år 2001	5
Kurser, år 2001	6
Nystartade kurser, år 2001	7
TELEFONINTERVJUER MED KURS- OCH PROGRAMANSVARIGA	7
RESULTAT AV UPPFÖLJNINGEN	11
SLUTSATSER	12

BILAGA

1. PM, 2000-11-21, om uppföljning av Rådets insatser när det gäller utbildning ...	13
---	-----------

UPPFÖLJNING AV TILLSYNS- OCH FÖRESKRIFTS- RÅDETS INSATS NÄR DET GÄLLER UTBILDNING

Syfte med uppföljningen

Syftet med uppföljningen är framförallt att få en överblick av läget och att ta reda på genomslaget av Rådets insatser för att främja uppbyggnaden av grundutbildning och fortbildning i arbetsmetoder för tillsynsverksamhet. Med resultatet som underlag kan Rådet sedan bedöma om ytterligare insatser behövs, se även bilaga 1, PM daterat 2000-11-21, angående uppföljningen.

Avgränsning

Uppföljningen omfattar de nio högskolor och universitet som deltog på idéseminariet den 19 oktober 2000. De utbildningar och kurser som omfattas är utbildningar för tillsynspersonal inom miljöområdet, kurser med koppling till momenten i Rådets dokument ("Arbetsmetoder för tillsynsverksamhet", Tillsyns- och föreskriftsrådet, juni 2000) och kurser som behandlar tillsynsmetodik.

UTBILDNINGSENTBUDET FÖR TILLSYNSPERSONAL, HÖSTEN 2000

Utbildningar/program, år 2000

Hösten 2000 fanns det fem utbildningsinstitutioner med utbildningar/program för tillsynspersonal inom miljöområdet, se tabell 1.

Namn på högskola/universitet	Utbildning/program
Göteborgs universitet, Tillämpad miljövetenskap	Miljövetenskapligt program 160 p Utb. i miljö- och hälsoskydd för naturvetare 40 p
Högskolan Skövde, Inst. för naturvetenskap	
Karlstads universitet, Inst. för natur- och miljö	Kemi/Biologi med miljövetenskap o miljöjuridik 120/160p
Linköpings universitet, Inst. för tematisk utb. och forskning	Miljövetarprogrammet 160 p
Luleå tekniska universitet, Miljöledningsgruppen	
Lunds universitet, Miljövetenskapligt centrum	Miljövetenskapligt program 120/160 p
Mälardalens högskola, Inst. för energiteknik	
Umeå universitet, Inst. för biologi, miljö- och geovetenskap	Miljö- och hälsoskydds programmet 160 p
Uppsala universitet, Miljö- och säkerhet	

Tabell 1. Tabellen visar utbudet *hösten 2000* när det gäller utbildningar för tillsynspersonal inom miljöområdet.

Kurser, år 2000

Hösten 2000 fanns det åtta utbildningsinstitutioner som hade kurser för tillsynspersonal fördelade på grund- respektive fortbildning enligt tabell 2.

	Gbg Univ.	Skövde Högskola	Karlstad Univ.	Lin-Köping univ.	Luleå Tekn. Univ.	Lunds Univ.	Mälardalens Högskola	Umeå Univ.	Uppsala Univ.
Planering, genomförande, utvärdering								Ingår i G/F	
Prioritering, riskvärdering	G/F							Ingår i G/F	
Uppföljning/utvärdering, kvalitets säkring								Ingår i G/F	
"Dubbla rollen"								Ingår i G/F	
Miljö rätt	F		G	G	G	G/F	G	G/F	F
Förvaltnings rätt m.m.	F		G	G	G	G/F		G/F	F
Förhandlings- teknik, retorik				G				Ingår i G/F	F
Beteendeveten- skap (miljö)	Ingår i F							G/F	
Media, presen- tation, informations- teknik	Ingår i F			Pedago- gik				G/F	
Samverkan				Pedago- gik				G/F	
Miljöledning, miljörevision	F		G	G	G	G/F	G	G/F	G/F
Mentorsystem, praktik	F(p)		G(m)	G(p)				G(p)	
Mätteknik, mät- noggrannhet	G/F		G	G		G/F		G/F	F
Teknikutveckl.								F	
Tillsynsmetodik	Ingår i F							G/F	

Tabell 2. Tabellen visar utbudet *hösten 2000* när det gäller kurser för tillsynspersonal fördelade på G= grundutbildning och F= fortbildning, påbyggnadskurser, fristående kurser.

UTBILDNINGSPROGRAM FÖR TILLSYNSPERSONAL, HÖSTEN 2001

Utbildningar/program, år 2001

Hösten 2001 fanns det sju utbildningsinstitutioner med utbildningar/program för tillsynspersonal inom miljöområdet, se tabell 3.

Namn på högskola/universitet	Utbildning/program för tillsynspersonal el. liknande
Göteborgs universitet, Tillämpad miljövetenskap	Miljövetenskapligt program 160p Samhällsvetenskapligt miljövetarprogram 160 p Påbyggnad i miljö- och hälsoskydd för naturvetare 40p*
Högskolan Skövde, Inst. för naturvetenskap	
Karlstads universitet, Inst. för natur- och miljö	Kemi/Biologi med miljövetenskap o miljöjuridik 120/160p
Linköpings universitet, Inst. för tematisk utb. och forskning	Miljövetarprogrammet 160p
Luleå tekniska universitet, Miljöledningsgruppen	Högskoleingenjör i miljö- och kvalitetsmanagement 140p
Lunds universitet, Miljövetenskapligt centrum	Miljövetenskapligt program 120/160p
Mälardalens högskola, Inst. för energiteknik	Miljövetenskapliga programmet 120p
Umeå universitet, Inst. för biologi, miljö- och geovetenskap	Miljö- och hälsoskyddsprogrammet 160p**
Uppsala universitet, Miljö- och säkerhet	

Tabell 3. Tabellen visar utbudet *hösten 2001* när det gäller utbildningar för tillsynspersonal inom miljöområdet.

* Påbyggnadskursen i miljö- och hälsoskydd för naturvetare, 40 p kräver förkunskaper, 120 p naturvetenskapliga ämnen eller 100 p som en del i miljövetarprogrammet.

** Utöver detta finns naturvetenskapliga och tekniska program som med lämplig komplettering (påbyggnad/fortbildning) kan bli en resurs utifrån tillsynsperspektiv. Kurspaketet, 20 p från Umeå kan bl.a. användas som komplettering. Umeå universitet satsar på denna grupp av studenter.

Nystartade grundutbildningar, år 2001

Samhällsvetenskapligt miljövetarprogram 160 p, Göteborgs universitet. Programmet ges vid Handelshögskolan i samarbete med Samhällsvetenskaplig fakultet. Utbildningen kopplar ihop samhälls- och miljövetenskap och vill svara mot det ökade behovet inom både svensk och internationell miljösektor av personer som spänner över de traditionella akademiska gränserna.

Högskoleingenjör i miljö- och kvalitetsmanagement 140p, Luleå tekniska universitet. Utbildningen kombinerar miljö, kvalitet och arbetsmiljö. En naturvetenskaplig bas ges med ett betydande inslag av samhällsvetenskap såsom miljörett, management, miljöekonomi och miljöpolitik, tvärs över alla universitetets kompetensområden.

Miljövetenskapliga programmet 120p, Mälardalens högskola. Ett mycket brett program som vänder sig till personer med naturvetenskaplig, teknisk eller samhällsvetenskaplig bakgrund

från gymnasiet. Stora möjligheter att skapa egen utbildningsprofil. År tre finns en mängd olika profilområden att välja på, exempelvis miljö- och hälsoskydd.

Kurser, år 2001

Hösten 2001 fanns det åtta utbildningsinstitutioner som hade kurser för tillsynspersonal fördelade på grund- respektive fortbildning enligt tabell 2.

	Gbg Univ.	Skövde Högskola	Karlstad Univ.	Lin-Köping univ.	Luleå Tekn. Univ.	Lunds Univ.	Mälar-Dalens Högskola	Umeå Univ.	Uppsala Univ.
Planering, genomförande, utvärdering								Ingår i G/F	
Prioritering, riskvärdering	G/F				G			Ingår i G/F	
Uppföljning/utvärdering, kvalitets säkring								Ingår i G/F	
"Dubbla rollen"								Ingår i G/F	
Miljörätt	G/F		G	G	G	G/F	G	G/F	G/F
Förvaltnings rätt m.m.	F		G	G	G	G/F	G	G/F	G/F
Förhandlings- teknik, retorik				G				Ingår i G/F	F
Beteendeveten- skap (miljö)	Ingår i F				G		G	G/F	
Media, presen- tation, informations- teknik	Ingår i F			G	Pedago gik			G/F	
Samverkan				G	Pedago gik			G/F	
Miljöledning, Miljörevision	G/F		G	G	G	G/F	G	G/F	G/F
Mentorsystem (m), praktik(p)	F(p)		G(m)	G(p)	G(m)		G(p)	G(p)	
Mätteknik,mät- noggrannhet	G/F		G	G	G	G/F	G	G/F	F
Teknikutveckl.								F	
Tillsynsmetodik	Ingår i F						G	G/F	

Tabell 4. Tabellen visar utbudet *hösten 2001* när det gäller kurser för tillsynspersonal fördelade på G= grundutbildning och F= fortbildning, påbyggnadskurser, fristående kurser.

Nystartade kurser, år 2001

Programkurser i grundutbildning

Internationella miljöavtal, Göteborgs universitet
Miljöledning (Distans), Göteborgs universitet
Kommunikation, Luleå Tekniska universitet
Konfliktlösning, Luleå Tekniska universitet
Riskanalys, Luleå Tekniska universitet
Mätteknik med analytisk kemi, Luleå Tekniska universitet
Pedagogik. Professionella samtal, Mälardalens högskola
Metodik i miljö- och hälsoskyddsarbete, Mälardalens högskola
Förvaltning, Mälardalens högskola
Grundläggande mätteknik, Mälardalens högskola
Industriell miljömätteknik, Mälardalens högskola
Miljö- och samhällsresurser i samhällsplaneringen, 20 p (ht-00, ht-01), Uppsala universitet
Miljörevision, fördjupningsinriktning (även fortbildning), 40 p (vt-01, vt-02), Uppsala universitet

Fortbildningskurser

Miljöförvaltning, 5 p (ht-00), Umeå universitet, fortbildning
Miljöarbete och tillsynsmetodik, 5 p (vt-02), Umeå universitet, fortbildning

De tillämpade kurserna t.ex. miljö rätt, miljöledning och internationella miljöavtal är mycket populära på Göteborgs universitet som grund eller påbyggnad till yrkesstudier.

Umeå universitet satsar på gruppen av studerande som läst naturvetenskaplig och tekniska program och ger en lämplig påbyggnad/fortbildning genom de fortbildningskurserna som ges på universitetet.

När det gäller nystartade grundutbildningar och kurser har i flera fall dialog förts beträffande utformningen av dessa, med representanter från olika delar av samhället. Miljö- och hälsoskyddslinjen i Umeå har en referensgrupp av bl.a. myndigheter. Den möts en gång per år. Mälardalens högskola har nära samarbete bl.a. med Västerås kommun och Luleå Tekniska universitet har fört dialog med många intressenter bl.a. miljömyndigheter och näringsliv.

TELEFONINTERVJUER MED KURS- OCH PROGRAMANSVARIGA

Fem telefonintervjuer har genomförts med kurs- och programansvariga på de högskolor och universitet där kurser och program har nystartats. Det omfattar Göteborgs universitet, Luleå Tekniska universitet, Mälardalens högskola, Umeå universitet och Uppsala universitet. Några enkla frågor har ställts för att bland annat belysa om Rådets insatser har påverkat

utformningen av utbildningen. En sammanställning av telefonintervjuerna återges i den följande texten.

1. Enligt vad Tillsyns- och föreskriftsrådet erfar har Ni under 2001 startat:

Luleå Tekniska universitet: Grundutbildningen "Högskoleingenjör i miljö- och kvalitetsmanagement, 140 p" höstterminen 2001.

Mälardalens högskola: Grundutbildningen "Miljövetenskapliga programmet, 120 p" höstterminen 2001.

Göteborgs universitet: Grundutbildningen "Samhällsvetenskapligt miljövetarprogram, 160 p" höstterminen 2001.

Umeå universitet: Vi tog fram ett utbildningspaket för fortbildning, 20 p år 2000. Man kan välja egen profil på 20 p bland följande kurser. Miljöförvaltning, 5 p (ht-00), Miljöarbete och tillsynsmetodik, 5 p (vt-02), Miljöstrategi och miljöledning, 5 p (vt-02), Tillsynsmetodik – fördjupning, 5 p (t.ex. kemikalietillsyn), Miljöbalken, 5 p, Marksanering, 5 p, Miljökonsekvensanalys, 5 p och Miljökonsekvensbeskrivningar, 5 p. Vi har kommit igång med de flesta fortbildningskurserna. Fr.o.m. 2001/2002 har miljö- och hälsoskyddsprogrammet gjorts om och är nu en tvärvetenskaplig utbildning, öppen för både natur- och samhällsvetare.

Uppsala universitet: Programkursen "Miljöförvaltning och miljölagstiftning" startar vårterminen 2002 och är en 10 p kurs som ingår i grundutbildningen på Naturvetarprogrammet. Kursplanen fastställdes redan 1992. På Naturvetarprogrammet har man även kursen miljörett och miljövardsteknik.

2. Har Era kontakter med Rådet påverkat utformningen av utbildningen? Hur i så fall?

Luleå Tekniska universitet: Nej. Möjligen indirekt – vet ej. Utbildningen är utformad genom att tankegångarna har bollats med många olika representanter i samhället både bland myndigheter t.ex. länsstyrelsen och branschorganisationer. Det är möjligt att någon av representanterna har influerats av Rådets behov men det är inget som jag känner till.

Mälardalens högskola: Ja. Stefan C som höll i kontakterna med Rådet har klart influerats och tagit intryck. Vi har försökt ta med sådana bitar som ingår i Rådets dokument. Nu har vi den grova strukturen på utbildningen men den förfinas sedan. Ett halvår före bestäms vilka kurser som skall hållas. Nu bestäms snart kurserna för ht-02 och ett år framåt.

Göteborgs universitet: Nej tror inte det. Kan ej svara på det.

Umeå universitet: Ja. Inför utformningen av utbildningspaketet hade vi kontakter med Rådet och det har påverkat utformningen. Kursen "Miljöförvaltning", 5 p inrymmer myndighetsutövning och kursen "Miljöarbete och tillsynsmetodik", 5 p inrymmer myndighetsrollen, miljöarbete i företag, egenkontrollen, beteendevetenskap, samverkan, formalia etc.

Uppsala universitet: Som en följd av idéseminariet har det spritts nya idéer som kanske ger ringar på vattnet och den här målgruppen har uppmärksammas.

3. **Hur många har sökt? Hur många har antagits?**
4. **Vilken kategori av sökande och vilken andel av de olika kategorierna?**

Luleå Tekniska universitet: Vi hade det näst högsta söktrycket bland universitetets 9 högskoleingenjörsutbildningar och har tagit in alla som har sökt. Vi har 30 platser och 29 som följer programmet för närvarande. Vi har fått en lyckad mix av kön, ålder, gymnasial bakgrund. Programmet har 70 % kvinnor. 12 st har NT bakgrund och resten är svagare i dessa ämnen. 10 st är över 28 år och vårdsektorn är väl representerad som yrkesmässig bakgrund.

Mälardalens högskola: Vi hade 28 st. 1:a handssökande och 230 2:a hand och längre ned. Vi har 20 platser och 17 st. elever just nu. Övervägande andelen är unga som kommer direkt eller ett par år efter gymnasiet. Vi har 6 män och 11 st. kvinnor. Jag tror att vår inriktning mot samhällsvetenskap och miljö- och hälsa lockar att söka. Ungefär hälften av de sökande har sökt till den samhällsvetenskapliga inriktningen. Vi vill väcka det naturvetenskapliga intresset och ge möjlighet att komplettera den samhällsvetenskapliga grunden.

Göteborgs universitet: Vi hade 65 sökande och 59 registrerade till Samhällsvetenskapligt miljövetarprogram. Miljövetarprogrammet hade 20 sökande och alla blev antagna. Påbyggnadskursen i miljö- och hälsoskydd för naturvetare, 40 p fyllde 23 platser. Majoriteten som går utbildningarna är studenter. Till påbyggnadskursen i miljö- och hälsoskydd för naturvetare är det högre andel med yrkesmässig bakgrund (ifrån skiftande yrkesområden).

Umeå universitet: Kursen "Miljöförvaltning" hålls nu för andra gången. Det är en fristående distanskurs med två träffar i Umeå. Vi har haft 25 deltagare per kurs. Kursen har fått bra kritik. Kursen "Miljöarbete och tillsynsmetodik" är också en fristående distanskurs som skall hållas senare under våren 2002. Preliminära siffror för antalet sökande är 30 st. Ansökningarna har inte behandlats ännu. Antalet sökande till miljö- och hälsoskydds programmet har ökat med 26 %. Ca. 40 st. är 1:a handssökande och av dessa är ca. 10 st. samhällsvetare och ca. 30 st. naturvetare. Vi vänder oss till yrkesarbetande inom plan-, bygg- och miljöområdet, med minst 2 års utbildning på högskolenivå. Kurserna är öppna även för studenter som vidareutbildar sig. Fördelningen är hälften av varje kategori. Till miljö- och hälsoskyddsprogrammet söker de flesta direkt från gymnasiet.

Uppsala universitet: Kursen ingår i grundutbildningen i Naturvetarprogrammet.

5. **Har Ni genomfört kurser i tillsynsmetodik t. ex. "Metodik i miljö- och hälsoskyddsarbete"? Vad har Ni för kursmaterial? (Frågan 5 ställd till Mälardalens högskola och frågorna 5 – 7 till Umeå universitet och Göteborgs universitet)**

Göteborgs universitet: Vi har ingen separat kurs i tillsynsmetodik men försöker ta in så mycket konkret tillämpning som möjligt i utbildningen. I påbyggnadskursen i miljö- och hälsoskydd för naturvetare, 40 p ingår sedan år 2000 föreläsningar i tillsynsmetodik i några av momenten. Praktisk erfarenhet av tillsynsmetodik av yrkesverksam personal förmedlas. Tillgänglig kurslitteratur är "Tillsynsmetodik" av Maria Pihl.

Mälardalens högskola: Kursen har inte hållits än. Den kommer under tredje året och hålls i samband med praktiken. Vi har kontakt med direktören, miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i Västerås kommun angående innehållet i kursen. Vi har också ett branschråd som hjälper oss med tips på innehåll.

Umeå universitet: Kursen har varit programkurs länge och går i normalfart. I dess nuvarande form har den funnits i ca. 5-6 år. Den går att söka utanför programmet men går på fasta tider. Kursen riktar in sig på situationer på individnivå och behandlar handläggrollen. Vi har en litteraturlista men kursmaterialet är flexibelt och beror på deltagarnas intresse. Inriktat på att ge generella kunskaper på egna fall och att lära av varandra.

6. Vilka erfarenheter har Ni av kursen?

Göteborgs universitet: Konkreta, praktiska moment uppskattas mycket. Vi har fått mycket positiva utvärderingar av studenterna.

Umeå universitet: Vi har goda erfarenheter. Studenterna får en bild av hur miljöarbetet går till. De har nytta av det i följande programkurser när det gäller diskussioner om praktiskt miljöarbete.

7. Har Ni utvärderat kursen? Vilket resultat har Ni kommit fram till?

Göteborgs universitet: I kursutvärderingar får föreläsningmomenten positiv respons men de är ingen separat kurs.

Umeå universitet: Vi utvärderar genom enkäter och muntlig redovisning efter kursens slut. Vi ser behoven genom utvärderingen. Våra kurser bygger på varandra och ett bra tecken är att eleverna söker vidare till nästa kurs.

8. Önskar Ni tillägga någon uppgift eller synpunkt?

Luleå Tekniska universitet: Vi har en trekvarts termins erfarenhet av programmet nu och har hittills goda erfarenheter. Vi får mycket gott betyg från de studerande på kursupplägget. Ämnesordningen har vänts jämfört med de traditionella utbildningarna vilket ger eleverna ett sammanhang redan från början av utbildningen. Programmet mjukstartar med studieteknik, miljö rätt och miljöledning så eleverna snabbt får en bild av vad utbildningen innehåller.

Mälardalens högskola: Programmet är precis nystartat och det går inte att dra så mycket slutsatser än.

Göteborgs universitet: Det samhällsvetenskapliga programmet är nystartat och det är svårt att uttala sig om det än. Det finns vissa gemensamma kurser på miljövetenskapligt och samhällsvetenskapligt program. De tillämpade kurserna t.ex. miljö rätt, miljöledning och internationella miljöavtal är mycket populära som grund eller påbyggnad till yrkesstudier. Miljörettskursen har ett stort söktryck, 70 sökande och 38 registrerade. Kursen i miljöledning har också högt söktryck, 35 sökande och 27 registrerade. Kursen i internationella miljöavtal hade 35 sökande och 23 registrerade. Vi har flera efterfrågade kurser t.ex. Miljökonsekvensanalys, 10 p som ingår i det miljövetenskapliga programmet och Samhällets miljöproblem, 5 p som är en separat kurs inom det samhällsvetenskapliga miljövetarprogrammet. I kursen Samhället och miljön som ingår i påbyggnadskursen i miljö- och hälsoskydd för naturvetare, 40 p läggs flera olika moment in såsom beteendevetenskap, informationsteknik och tillsynsmetodik.

Umeå universitet: Vi har flera efterfrågade kurser.

- "Miljöbalken" hålls både höst- och vårterminen. Vi har sett en ökande andel av sökande som inte jobbar med miljö. Detta har gjort att vi har fått anpassat innehållet lite. Kursen kommer att hållas via internet. Vi har 74 sökande till vårens kurs.
- Miljökonsekvensbeskrivningar är en mycket efterfrågad kurs.
- Marksanering hålls nu för andra gången. Vi har ca 30 sökande till nästa kurs. Vi kräver att sökande har en naturvetenskaplig grund för att de skall kunna ta till sig kursinnehållet.
- Kemikalietillsyn har mellan 30-40 sökande till varje kurs. Deltagarna är t.ex. inspektörer, kemister och från kemikalieindustrin.
- Miljökonsekvenser vid olyckor, 5 p är en fortbildningskurs och påbyggnadskurs som har blivit mycket populär efter den senaste tidens olyckor. Den riktar sig till miljöhandläggare och brandpersonal.

Uppsala universitet: Det behövs kunskap om behovet av fortbildning hos myndigheterna.

RESULTAT AV UPPFÖLJNINGEN

Uppföljningen visar att det har utformats tre nya grundutbildningar, ett utbildningspaket med fortbildning som omfattar arbetsmetoder för tillsynsverksamhet och en programkurs fördelat på fem universitet/högskola. En av grundutbildningarna är direkt yrkesinriktad mot miljö- och hälsoskyddsområdet. Rådets insatser har påverkat utformningen av de nystartade utbildningarna i två av de fem fallen.

Grundutbildningarna finns på Mälardalens högskola, Göteborgs universitet och Luleå Tekniska universitet. Programmet som utformats på Mälardalens högskola är direkt inriktad på yrkesutbildning för tillsynspersonal inom miljö- och hälsoskyddsområdet och har influerats av innehållet i Rådets dokument. Man har försökt inrymma i utbildningsinnehållet sådana moment som finns i Rådets dokument om utbildning. Programmet på Luleå Tekniska universitet är också yrkesinriktad och utformat i samråd med omvärldskontakter men inte direkt influerat av kontakterna med Tillsyns- och föreskriftsrådet. Programmet på Göteborgs universitet är inte heller influerat av kontakterna med Tillsyns- och föreskriftsrådet.

Efterfrågan tycks ha varit god på alla tre programmen och erfarenheterna är goda hittills, efter en trekvarts termin. För närvarande följer 29 elever (av 30 möjliga platser) programmet på Luleå universitet. Ca. hälften av eleverna har yrkesmässig bakgrund. På Mälardalens högskola följer 17 elever av 20 platser programmet. Övervägande andelen är unga som kommer direkt eller ett par år efter gymnasiet. Göteborgs universitet har 59 elever som följer programmet. Majoriteten som går utbildningen är studenter.

Fortbildningskurser har utformats på Umeå universitet. Det utbildningspaket på 20 p som har tagits fram söker ta ett helhetsgrepp och kurserna bygger på varandra. Utformningen av de ingående kurserna har direkt influerats framförallt av kontakterna med tillsyns- och föreskriftsrådets arbetsgrupp för utbildning. Efterfrågan tycks vara god. Den första kursen i paketet "Miljöförvaltning" har haft 25 deltagare per kurs. Den hålls nu för andra gången och har fått bra kritik. Kursen "Miljöarbete och tillsynsmetodik" är en fristående distanskurs som skall hållas senare under våren 2002. Preliminära siffror för antalet sökande är 30 st. Ca. hälften av de sökande är yrkesverksamma.

I ett av intervjusvaren lämnades synpunkten att det behövs mer kunskap om behovet och efterfrågan på fortbildning hos myndigheterna. Fakta behövs som underlag för att starta ny utbildning.

SLUTSATSER

Uppföljningen ger en bra överblick av läget när det gäller utbildning för tillsynspersonal. Rådet kan vara nöjd med resultatet. Utbildningsinstanserna har överlag visat god vilja till dialog med Tillsyns- och föreskriftsrådet.

Grundutbildningen har stärkts och en av de nystartade utbildningarna är direkt yrkesinriktad mot miljö- och hälsoskyddsområdet. De nystartade grundutbildningarna kopplar ihop samhälls- och miljövetenskap, betonar det tvärvetenskapliga innehållet och möjligheterna att skapa sin egen profil. Detta öppnar goda möjligheter att främja sådan utbildning i arbetsmetoder för tillsynsverksamhet som ligger i linje med Rådets myndigheters behov. Fortbildningen är också stärkt. Den är fokuserad till Umeå universitet. Fortbildningskurserna innehåller moment från Rådets dokument om utbildning. Konceptet med korta, fristående distanskurser och en satsning på IT-baserad undervisning tycks vara faktorer som ökar tillgängligheten och efterfrågan hos yrkesverkamma.

Uppföljning på lång sikt behövs också. Reaktionen från ett universitet att vi skall återkomma med uppföljning om ett år visar på en god vilja att fortsätta processen. Rådet bör fundera på vad som kan göras på lång sikt t. ex. när det gäller att ta fram underlagsmaterial, diskussion och dialog samt uppföljning.

Följande exempel är förslag på ytterligare insatser från Rådet:

Underlagsmaterial

- ta fram underlag beträffande behov och efterfrågan på utbildning hos myndigheterna
- utveckla vilket kompetensbehov som finns inom de olika momenten i Rådets dokument (eventuellt lägga till moment såsom miljöbrott och tillsynsmetoder)

Diskussion och dialog

- föra direkt dialog om innehållet i utbildningen/kurserna
- hålla arbetsseminarium tillsammans med utbildningsinstitutionerna angående utbildning
- diskutera hur Rådets myndigheter bör agera beträffande att ställa kompetenskrav vid rekrytering, att skapa förutsättningar för att gå kurser etc.

Uppföljning

- fortsatt uppföljning av uppbyggnaden av utbildning i arbetsmetoder för tillsynsverksamhet
- följa utvecklingen av innehållet i grundutbildning och fortbildning
- följa EU's arbete när det gäller utbildning av inspektörer

Uppföljning av utfallet av Rådets insats när det gäller utbildning

Bakgrund

Rådet har uppmärksammat att det finns ett stort behov av kvalificerad utbildning i arbetsmetoder för tillsynsverksamhet och har därför tagit fram ett dokument med förslag på önskvärda moment i en sådan utbildning. Syftet är att främja uppbyggnaden både av grundutbildning och fortbildning, omfattande arbetsmetoder specifikt för tillsyn och utan direkt koppling till olika myndigheters sakområden. Dokumentet om utbildning har skickats ut till högskolor, universitet, kommuner, länsstyrelser, centrala tillsynsmyndigheter samt näringslivet. Ett idéseminarium har sedan hållits för att diskutera dokumentet och inspirera utbildningsansvariga att utforma utbildningar. På Rådsmötet den 20 september 2000 fick arbetsgruppen för fortbildning i uppdrag att ge förslag på uppföljning av utfallet av Rådets insats när det gäller utbildning.

Syfte

Syftet med uppföljningen är framförallt att få kännedom om läget och att ta reda på resultatet av Rådets insatser. Med resultatet som underlag kan Rådet sedan bedöma om ytterligare insatser behövs för att främja uppbyggnaden av utbildning och fortbildning i arbetsmetoder för tillsynsverksamhet.

Frågeställningar

Uppföljningen skall ge svar på följande frågeställningar:

- Har ny utbildning och fortbildning, som omfattar arbetsmetoder för tillsynsverksamhet utformats på några högskolor och universitet?
- Har Rådets insatser påverkat utformningen av dessa och hur i så fall?
- Vilken efterfrågan har det varit på den nya utbildning/fortbildningen?

Upplägg av arbetet

Uppföljningen utförs av arbetsgruppen för fortbildning och omfattar de deltagande högskolorna och universiteten på idéseminariet. Utbildningsutbudet kartläggs november 2000. Uppföljningen genomförs oktober-december 2001 och redovisas på Rådsmötet i december 2001. Utbildningsutbudet för tillsynspersonal hösten 2000 jämförs med utbudet hösten 2001. Skillnaden mäts i antal nystartade utbildningar och kurser inom området uppdelat på grundutbildning och fortbildning samt i antal utbildningsinstitutioner med utbildning för tillsynspersonal. Datainsamlingen görs bl.a. från Högskoleverkets utbildningskatalog. Avgränsning görs när det gäller vilka utbildningar och kurser som omfattas. Genom telefonintervjuer med kurs- och programansvariga på de högskolor eller universitetet där kurser och utbildningar har

nystartats ställs några enkla frågor för att belysa om och hur Rådets insatser har påverkat utformningen samt hur många som har sökt och om det är yrkesverksamma eller ej. Intervjuguide utformas och strukturerade intervjuer liksom analys av intervjuerna genomförs.

Resultatet av uppföljningen skall redovisas skriftligt och återföras till utbildningsinstanserna, tillsynsmyndigheterna och näringslivet. Resultatet skall också spridas genom Tillsyns- och föreskriftsrådets webbplats och via Tillsynsnytt. Förslagsvis kan återföringen till berörda intressenter också ske genom att seminarium hålls där resultatet redovisas och diskussion förs om hur man kan gå vidare.